

podpisani se dopisi ne štaju. Pošlani se pisma, oglaš. itd.

Dopisi se nevrćaju ako se neplaćaju.

Nebiljgovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom 2 for.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredništvo i administracija nalazi se u Via Farneto br. 14.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rasta male stvari, a nesloga sve pokrvari.

Umobolne Istrane šalju u ludnicu u Italiju.

Naši slavni zemaljski upravitelji, to jest glavni zemaljski odbor u Poreču od preko 30 godina, isto upravlja sa našom pokrajinom.

Sredstva za to bio bi našao bez dvojbe što iz zemaljske blagajne t. j. od raznih prištetudje, nešto državne pomoći, ili od dobrovoljnih lutrijah itd., ali prave volje nije nikada bilo.

Poznato je, da se vode dalje vremena pregovori između Istre, Trsta i Gorice radi gradnje velike skupne bolnice, ali do sada ostaje bezuspješni svi dogovori.

Dok se gospoda pravduju radi sjela budućih bolnica, dotle strada narod, osobito u Istri radi pomanjkanja takove bolnice.

Sa običnim bolesnicima pomaže si siromašan narod kako već može, ali radi svojih umobolnih ili ludih nalazi se u najvećoj nevoľji.

U Trstu su sve bolnice natrpane sa bolesnim, istotako u Gorici, te ne imaju prostora ni za svoje vlastite bolesnalke a kamoli za tuđnjane. I tako se događaja, da su nesretini umobolni iz Istre na najveći teret dotičnim družinama koje ih kod kuća radi sjegurnosti života i imetka nemogu nikako držati, a u susjednih pokrajinah nema mjesta za te nesretnike.

Mi smo od nove godina amo imali već tri slucaja sa umobolnim iz Istre, koje nisu dotični poglavlari obitelji nikako mogli smjestiti. Početkom godine dopeljali su amo umobolnika iz Dračevca (obćina Poreč), ta su u Trstu s njim putovali od Irada do Pilata, ne znanju kamoli ga smjestiti. Posredovanjem naših prijatelja i na velika moljakanja nješto napokon onoga nesretnika u mjestnu bolnicu. Pred mjesec i pol dana dopeljali nekoga Ritošu iz obćine Višnjana amo, da ga smjesti u ovdanjsu ludnicu. Uprava višnjanske obćine uputila je rodjake, onoga nesretnika, da ga odvedu u Vidim u Italiju, jer da ne ima mjesta u naših stranah za umobolne. U Vidim nadjeno mu bijaše već i mjesto, te se je imalo unaprijed za nj platiti for. 60 za troškove. Siromašna obitelj odražila se na taj trošak i na daleki put u Italiju. Sretnim slučajem namjeriše se na postaji Herpelje na jednog nasređ rodoljuba, koji ih je uputio na nas nasređ rodoljuba, koji ih je uputio na nas nasređ rodoljuba.

PODLISTAK. GOVOR

c. kr. zemaljskoga školskoga nadzornika Antuna Klodića, vitezja Sabladokoga, izrecen prigodom otvorenja zemaljske školske konferencije u Gorici dne 13. septembra god. 1894.

Ali potražimo je li istina, da se rod ljudski posvema slaže, što se tiče ostaloga diela načelah ćudorednosti. Niko neće valjda htjeti niekati, da su svi ljudi uvijek priznavali istinu da imade moralno dobrih i moralno zlih ćina. Ali kolkogod je istinito, da je sud narodah u nekih obćenitih pravilih morala jednoličan, isto je tako izjavu svake dvojbe, da su ova pravila u posebnih slucajevih potvrđena najraznolijim ocjenam i imaju da podnose tisuće i tisuće iznamlaka. Za potvrdu toga neka služi, što nam pripovieda poviest o grozotali Astartovich, o ćrčevanju ljudi, o umištanjanju naroda, o robstvu, ćedomorstvu, gladijatorskih igrah, mnogoženstvu i o tolikih drugih grdobah, o kojih je bolje da mćimimo. Ali tu se dižu filozofi, te vele: Dobro

pornkom, da se za tu nesretna obitelj zavomemo. Opet nam se posrećilo i toga umobolnoga spraviti ovdje u ludnicu pomoću znanaca i prijatelja.

Prije kakvih 20 dana došli opet k nam s trećim umobolnim iz župe Sv. Ivan Sterna, obćina Višojan, koga su talijanska gospoda također u Vidim spravili htjela i za kojega bijaše već mjesto određeno, uz uvjet da tako, da obitelj prije položi veću svotu novaca za troškove. Taj nesretni umobolni bio je već jednom po savjetu talijanske gospode iz Istre u ludnicu u Vidim, gdje su za nj roditelji plaćali 1 liru i 46 cent. na dan. Bolest mu bila krenula na bolje, te ga uzelo kući. Sad mu se bolest povratila i on je imao putovati opet u Vidim po savjetu porečke gospode. Posredovanjem neke gospode samitarnog odieda k. kr. namjestništva smjestiše i toga nesretnika privremeno ovdje u ludnicu.

Nadalje doznajemo, da bijaše umobolna Katarina Pulin iz Višnjana neko vrijeme u bolnici na Rieci, ali pošto ne imaju ni tamo dosta prostora, morao ju je sin uzeti bolesnu iz bolnice kući.

I tako imademo eto u kratko doba četiri slucaja umobolnosti iz Istre, za koje bitirni dotični rodjaci u najvećoj stisci, kamoli jednaka dotični rodjaci u najvećoj stisci, kamoli jednaka dotični rodjaci u najvećoj stisci, kamoli jednaka dotični rodjaci u najvećoj stisci.

Našim zastupnikom i državnim i zemaljskim toplu preporučamo, da to pitanje potaknu čim prije u parlamentu i u saboru, jer je skrajnja potreba, da se nešto učini i za te nesretnike.

Ako se već ne može naći mjesto za umobolne ovdje na jugu, tad zahtjevan ćast i ugled državu, da se ih ne šalje u tuđnju, izvan države, već da se ih smjesti bilo gdje u samoj državi.

P. S. Nemožemo zamćutati opazku, koju je pred nama učinio jedan rodjak nesretnog umobolnika iz Sv. Ivana, i koja baca čuo sjenu na talijansku gospodu u Istri. Ta opazka glasi: A šta nisu mogla gospoda kod junta malo bolje paziti na onih 80 000 fr., koje je nesretni Ritoš paziti iz zemaljske blagajne ukrao, pak s tim novcem i kakvom podporom sagraditi zemaljsku bolnicu, to nam se nebi bilo trebalo ubijati sa bolesnicima po tuđjih državah.

Ovo je doduše prestodnja opazka nekoga seljaka, ali mi ju podajemo svejedno gospodi u Poreču na razmišljanje.

je, tako je bilo. Ali te grozote ne pokazuju nego samo jedno razdoblje u razviku civilizacije, dapače se može tvrditi, da je ideja o najvišem biću, to jest ideja o božanstvu bila uzrokom tolikih i tolikih praznovjerenosti, tolikih i tolikih zloupotrebah, tolikih i tolikih samotnih ćina. Kao i kodu je ideju imalo ljudsko društvo o božanstvu, takova mu je bila ćudorednost. Svi reformatori, preporoditelji društva ćovječanskoga nastojahu, da dadu na korist vječanskoga nastojahu, da dadu na korist vječanskoga nastojahu, da dadu na korist vječanskoga nastojahu.

Tako se sudi i o Bogu krćanstva sa stanovišta sadašnjega razvika ćovječanskoga mišljenja. Svatko si ga predstavlja, kako najbolje odgovara njegovu razumu. Ali napredkom prosvjete došli su ljudi do toga, da sve bolje shvaćaju, da svojstvo, savršenost božanstva jesu stvari poveslucajne, i današnjeg je prosvjete napokon razjasnila, da samo um, bez ikakva obzira na božanstvo, sudi, što je istinito, što je krivo, što zlo i što je dobro. Um nalaže zakone, kojih se mora držati ćovjek u svojim ćinuh.

Ućiteljski sastanak u Novom mjestu.

„Srce pa gor mi ali — nazaj — nazaj —”

Uvjeran sam, da će se sve slovenska glasila, više ili manje, ne samo pedagogićka, već i politićka i poućna — dnevnici i tćednici baviti srobovanjem „Zaveze slovenskih ućiteljih društvo“, koje se obdržavalo dne 4. i 5. t. mj. u Novom mjestu u Kranjskoj. Na dolenjskem. Molim Vas zato, veleućeni gosp. mislim nećo dići i ćitaoći mćucke preći.

Osobito bi mi milo i drago bilo, kad bi ovi moji rećci mogli potaknuti ućitelje u povnoćanu svotu, a imaj ju tada ima doćjaviti „družbi sv. Ćirila i Metoda“. Iz svatkoćaviti kog zavijutka željenice poućnoćo meku bacali na sve strane nećemo li ugledati meku našu. Imam ovdje iztaknuti, da na ovoj pruzi kao na drugih nema prećnica (štranja) gćeno kao ili cesta prelazi preko traćnica, no vlakorokupitja mora žvzdati prelazec preko istih, da se ljudi ćuvaju, zato po žvzdjanju nisimo se mogli ravuati. Zavijutak iz zavijutka prolazio. Iz jednoga oćevec vlak stane, jer je na traćnicah bila krama, kojoj morade vlakovodja izkazati poćnost zastaviv vlak, dok ona u blićnju ćumicu ućekne.

Prije no smo ikogi mogli ugledati Novomjesto, a i hadava nam se i bilo naprezati, jer se nalazi podalje od kolodvoru po prilici 1/2 sata odaljeno, i prije no je vlak stao, dopro nam do ušijah glas glazbe, koja je udarala milu nam pjesmu: „Naprej zastara slave.“ Pobrzasmo iz kola. Glazba umakne. Napried stupi odbor, u imenu kojega nas pozdravi nadućitelj g. Kencilja, a za njim naćelnik Perko u ime mjestu. Na toli liepom, da upravo sjajnom doćeku zahvalni se g. Lapajne.

Pošto sam već prije ćuo pripovjedati o liepoti kraju, kojim mi je bilo putovati, uzeo sam u Ljubljani voznu kartu II. reda, ne možda radi udobnosti, ili tako mi jedan drug u ćali spoćitno, da sam valjda ovih dana u budem ćim bolje primio kvinkrenji, no da budem ćim bolje primio kvinkrenji, no da budem ćim bolje primio kvinkrenji.

No malen magnet, po vrb svrhe samo jest i ovaj, da u taj „Zavez“ ućiteljskih družica pristupe i pojedili, te da srobovanje polaze. Do kolodvoru Lavercer, drugog od Ljubljane, sbog gusta magle vidilo se samo nekoliko koraćaja dalje od traćnica, no prije nego smo stignuli na kolodvor Škofelca sunce se pomolilo ne iza gore, kako ga obićno vidim po-

Sav bi se mral dao uklopiti u ovu izreku: Poštuj smia sebe, a u tojem blićnjem poštuj osobno dostojanstvo. Prije svega dozvolite mi, da ovaj ć pazim da je povjestićki neistinito, da ću današnji filozofi izumili formulu o ćtom, da valja poštorvati ćovječije dostojanstvo, dopive do poćetka krćanstva, jer je nać Gaspdin Isus Krist ućio: „Ljubij blićnjega svoga kao samoga sebe“, a sveti Ćvan evangelista govoraće: „Ljubimo se Ivan evangelista govoraće: „Ljubimo se medij sobno“, i sav viet moće posvjedoćiti, da je ova zapovied kroz 18 stolćeva bila vrela neizprve ljubavi.

Ali razgledajmo, je li tim filozofom ide za rukom, da budu složni glede morala, jeli njihov nauk takav, da uspjesho njetje na moralni uzvoj mladeži, da štiti osobno dostojanstvo, mirni druztveni život ljudi. Dvie su poglavite struje ideja, što ih zagovaraju ovi novotari. Jedna vae za sobom tako zvane pozitiviste, a druga razsijonaliste. Ali koliko jedni, toliko i drugi nplazde napokon do jednoga te istog neploidnog temelja neodvisnoga ili svietkoga morala. Oni prvi stavljaju izvor svega ljudskoga znanja i temelj svake stalnosti jedino u izkustvu osjećala.

maljati se, ako me blagi san ne prevrari, no sinulo nam je na jednom iznad sive magle i u tili ćas svanulo najkrasniji dan doćim je u Ljubljani sa krovova željeznih vozova voda lievala, ko da kiša pada. Dalje jureć nadivio sam se rosi, ćtano se sjajila o listu stabala i travi ko biserje i kamenje drago; liepom kraju, kojeg mi i danas pojedini predjelj pred oćima lebdie i lebdiće će, dok živ budem. Pntem nadušo jošie nekoliko drugova iz poćdinih sela i gradica, doćim je većina njih jošte prvog dana otputovala, da nas doćekaju. Nestrpljivo i nemirno oćekivali smo ćij putovanja, i zanjia postaja bila nam je dulja no koja od Ljubljane, prošav već 14 postaja. Dogovorili smo se u kupuju, da omuom, tko prvi ugleda Novomjesto, ima se platiti stanovitu putovanja, a ovaj ju tada ima doćjaviti „družbi sv. Ćirila i Metoda“.

Našli smo, da se na drugih nema prećnica (štranja) gćeno kao ili cesta prelazi preko traćnica, no vlakorokupitja mora žvzdati prelazec preko istih, da se ljudi ćuvaju, zato po žvzdjanju nisimo se mogli ravuati. Zavijutak iz zavijutka prolazio. Iz jednoga oćevec vlak stane, jer je na traćnicah bila krama, kojoj morade vlakovodja izkazati poćnost zastaviv vlak, dok ona u blićnju ćumicu ućekne.

Prije no smo ikogi mogli ugledati Novomjesto, a i hadava nam se i bilo naprezati, jer se nalazi podalje od kolodvoru po prilici 1/2 sata odaljeno, i prije no je vlak stao, dopro nam do ušijah glas glazbe, koja je udarala milu nam pjesmu: „Naprej zastara slave.“ Pobrzasmo iz kola. Glazba umakne. Napried stupi odbor, u imenu kojega nas pozdravi nadućitelj g. Kencilja, a za njim naćelnik Perko u ime mjestu. Na toli liepom, da upravo sjajnom doćeku zahvalni se g. Lapajne.

(Sliedi.)

DOPISI

Iz Sv. Mateja (obćina Kastav) pišu nam 9. t. mj.: Pntim pravom moćemo ubrojiti medju najzlostujih dan onaj, u koji pohodi bilo pojedine, bilo celo ili grad nemili gost oganj. U svake doba dana i godine strepi ćovjek pred tim nemilim gostom. Kako pa nebi ćovjek strepio, kad zna, da u selu, u kojemu gori, ne ima skoro bi reko ni kapljice vode? U kratki ćas i najnućnijeg ćovjeka moće spraviti ćas na prasnakći ćap. Hvatia Bogu riećko nas taj nemili gost pahađia i riećko imademo u našem kraju prilike motriti unistujuću negovu moć, al kad nas pohodi, uzbudie se cio kraj.

Positivisti složno propoviedaju, da slobodne volje neima, i da sami sebe varaju, koji misle, da je ima. Ćim se, da (naš) ćini — tako tvrdi Spencer, je ćan od najodlićnijih prvaka ove škole — nisu podložni nikakvoj nuždi u nekom posebnem redu, te se uzima, da ih odlućne nebi nepoznati i neodvisni uzrok, koji mi nazivljemo voljom. Ali ne treba da kaćem, da je ova prividna odredba obnamu, koja potie iz komplikacije bioloških sila, koje djeluju. Ako li su svi naši ćini ućinci materije, onda je oćevidno, da mi ne moćemo ništa govoriti o slobodi, i da pozitivizam rući predmet morala i ne daje mjestu ućvišenom načelu osobnoga dostojanstva ćovječjega, jer samo slobodni ćini mogu biti predmet morala.

Nu jesu li oni moćda složni, kada odredjuju načelo morala? Mi tvrdimo, da je nemoguće na temelju nauka pozitivista stvoriti pravilo objektivnoga, nepromjenjivoga i obćenitoga morala; jer sve, što spada u osjetna izkustva, ne moće biti drugaćije, nego nešto konkritna materijalnoga, opredieljena, slućajna. (Dalje sliedi.)

Tako se uzbudio dne 1. t. mj. oko 1 sat posle podne, kadno opazimo dizati se, crni dim iznad sela Brnasi. Na glas zvona i vatrogasne trublje skupi se u brzo mnoštvo naroda sa svih stranah oko sjenika (skadnja) Mata Širole-Brnasa, u kojem se porodila vatra i u kome je izgorilo do 100 centi sjena i sav sjenik.

Još mi lebdī onaj najkobniji čas pred očima, naime kadno je oganj zahvatio krov kuće, a na krovu v se njih presje-kajne grede. Vikali: dajte vode! vode dajte! Zemlje — zemlje! Na svu sreću iz drugog sela donose više njih vode, kojom se moglo pogasiti već zoreće grede i daskе uprav u najodlučnijem času. Tako se je moglo očuvati i kuću i slatnati dvor, koji se sa gorašim sjenikoma držno s druge strane, polievajući ga neprestano vodom. Kad već bio oganj ograničen, došli su štrcaljkom vatrogasci iz Kastva i latili se odmah daljnog posla i očuvati, što se je dalo očuvati.

Stete je u svemu oko 2000 forinti. Kako je nastao oganj, ne zna se.

Imade dakle težkih štetnih posljedica, ali bi bilo i veći, da se je vatra pojavila u noći ili pak u delavnj dan, u koji nebi bilo na pomoć priskoćilo toliko ljudi.

Dotični gospodar 10 je već godina osjegurao, te mu upravo dne 28. augusta izteklo osjeguranje, koje bi bio morao po-noviti. Pošto toga učinio nije, na dobije nikakve odštete. Dobra opomena nek o bude svim, koji su osjegurani, da na dobju plaćaju i ponove osjeguranje, da im se slična nepriklaka ne dogodi. Ne valj se ba-dava: „tko hoća imati prava, mora vršiti i dužnosti“.

Ovih dana ostavio nas je ovomjestni c. kr. zandarmerijski postaje-vođa gosp. Erat i otišao na svoje novo opredjeljeno mjesto na Kozinu. Bio je medju nami ma-lim pretrgnućem podpunih 8 godina. U to vrijeme imali smo dovoljno prigode upoznati mi njega, a on nas. Upoznali smo se, pa koli njemu od nas, toli nam od njega, bilo je teško deliti se. Vrline njegove izicitati neća, već samo reći, da bi njegovom na-sledniku bile iste prirodjene — uz one, koje mu služba i stalji nalaze. Na njego-vom odlasku, kao što smo mu u prijateljs-kom sastanku zaželili, svako dobro i da-nas to ovim putem ponavljamo, želeć: da bi cim prije došao k cilju, za kojim žudi.

Sparina, toplina, koja ovdje, a i sve naokolo vlada, ubija nas, ubija životinje, jer ne imaju pitke vode, ubija biline-rast-line, da gnu i venu od suše. Šuma, oso-bito hrasti, svi su požutjeli, kao u kasnu jesen. Starci ne sjećaju se takve suše. Pok svih kapelanjah i ciele župe hodo-častio je k sv. Ani na Puzev-brieg, da bi nam se Bog smilovao i poslao blagu kišu, da bar ljudi mogu laglje nabaviti pitke vode za sebe i životinju.

Jučer na večer cielo se obzorioe na-oblačilo i stalni smo bili, da će kroz noć kišiti, al bura razagnala oblake i danas bez da bi palo kapi kiše, sunce i dalje peće i suši ozedjela i izpućanu zemlju. (I ovdje je vjeter razrtjerao u isto doba oblake. Op. uređ.)

Crvenkapī*)

Crvenkapo, naša diko, Ti junaka rešiš svijeta Tebe Hrvat sokol nosi Nesakrita vedra čela!

Ne pada mu sjena tamna Na to čelo, na to dično, Što je trake žarkog sunca Otvoreno gledat vično.

Ti si krila divske glave Darnoj veće u davni, Crvenkapo, diko naša, Opet starom slavom sinu!

Nek junak, što te nosi Neka novom vatrom plane, Da otačibi izmučenoj Sretan danak jednom avano

Snađju li ga težki jadi? Neka klikuce: tu je čelo, Ja slo bodu pitam samo, Ili tražim tane vrela!

ZADAR.

R. Katalinčić Jeretov.

*) Ova je pjesma osvanula u podlistku „Nar. Litača“, a izjavljena je u slavu Crvenkapi, koja se na 30. augusta t. g. digna prvi put u Zadru protiv talijanaškog zulumu. Zivili pravuši Hrvati, što probudiše okolicu zadarsku! Op. Ured.

Pranina i Jurina

Fr. Niki krmjeli i šarenjaki u Marčani, da se spravljaju po kapulu u Taliju.
Jur. Ča njim se u glavi miša?
Fr. Vero da ne, zač da su već počeli radi tege skrbet za talijansku školu.
Jur. Dragi ti, reci njim, neka radje debele pulica za buduće balotacione i neka se ne mišaju u posal, kega ne razamijaju.
Fr. Ma nko haš te na silu u Taliju?
Jur. A ki jim brani, samo da se nebi vrtili.
Fr. Amen Boža!

Različite vesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri sakupljeno je u veselom društvu u gostionu Ivana Čeha for. 2-35 po g. A. Kručiću u Roču.

Gosp. Matija Hrvatini iz Šmarja izročio nam je 80 novč., sakupljene za našu družbu u krami Antona Brzana u Šmarju.

Blagajnik družbe primio je sledede iz-nose: Prigodom izleta liburijjskih Hrvata iz Opatiji u Lošnju dne 29. kolovoza skupilo kao globu za izrečene tudje rieči gospodjice: Tomićić, Mohović i Stanger for. 10.02. Isto sakupile darova istom prilikom for. 12.28. Živile! — Rikard Katalinčić Jeretov u Zadru sakupio for. 173-35. — Ivan Hrvatinić u Vrbniku dostavlja dobivenu forintu za jednu smotku u veselom društvu. — Gosp. A. M. sakupio prigodom vjenčanja Mata Medvedića u Klanj dne 2. septembra for. 5.

† Nadvojvoda Lavoslav. Dne 6. t. mj. zadesila je našu prejasno vladajuću kućen opet teška nesreća. Mladi dvadesetogodišnji nadvoj-vođa, sin nadvojvode Josipa, zapovjednika ugarskoga domobranstva i nadvojvodkinje Klodilde, ranio se predpočloga čedna na lovrn pušku, iz koje mu je bitac po nesreći skočio u nogu. S početka se je držalo, da će mladi nadvojvođa rano preboljeti, na pošto su liečnički ustanovili, da mu se je usljeđ rane kri-otrovala, izgubili su svaku nadu. Sva moguća liečnička vještina i sva upotrebljena sredstva ostala su bezuspješna. Nakon kratke bolesti preminuo je nadvojvođa Ladislav u naručju svoje majke, koja se nije udaljila od njegove postelje za čitave bolesti.

Pogreb bio je dne 11. t. mj. u Pešti. Njeg. Veličanstvo cesara i kralja zastupao je kod pogreba nadvojvođa Oto.

Sa prejasnom kućom Habsburga žaluju za mladim nadvojvodom svi narodi monarhije.

Izlet u Goricu i na sv. Goru. U nedjelju dne 15. t. w. priredjuju naša društva „Do-lasčko podporno društvo“ i „Izvažki Sokol“ posebnim vlakom izlet u Goricu i odatle na sv. Goru.

Odlazak iz Trstu u 6 sati u jutro; po-vratak iz Gorice na 10 sati u večer.

Ciena vozne karte za tamo i natrag III. razred 1 for. 30 novč. za osobu.

Na sv. Gori biti će u 10 sati pjevanja sv. misa i propovied. U 1 sat poslie podne skupni objed u Salkanu, a kasnije veliki kon-cerť s pjevanjem, deklaracijom i glasbom; za koncerta biti će sokolske vježbe, kod čega će sudjelovati „Sokol“ tršćanski, gorički i prvački.

Podružnice družbe sv. Cirila i Metoda u Istri, koje ioš nisu dobile potrebitih tiskana za točno vodjenje uprave, neka se obrate na družbinoga tajnika gosp. N. Peršiću u Opatiji (Abbazia).

Za podružnicu družbe sv. Cirila i Me-toda u Istri, u Pull uplaćeni su nadalje slededeći iznosi: Dr. M. Laginja kao član utemel-jiljelji drugi obrok od 10 for.; gdjece Stana, Marica i Jelka Laginja za mjesec septembar svaka po 20 novč.; Matija Cucančić članarinu 1 for.; dignuto iz škrabice u Čitaonici 8 for. 36 novč.

Mužkoj podružnici sv. Cirila i Metoda u Opatiji poslala je gospodjica Mohović iz Ike for. 6.10 novč., sakupljene dne 1. septembra kod objeda. Zivila!

Održvan utok proti občinskim izborom u Podgrađu. Od tamo pišu nam, da je c. kr. namjestojčstvo u Trstu odbilo utok proti netom obavljenim izborom za onu občinu. Utok imala je občinska uprava odmah izručiti Fr. Marotiću,

koli ga je u ime svojih prištasa bio podnio. Utok taj održvan je u svih svojih tokah.

Sade očekujemo, da občinska uprava sa-zove novoizabrano zastupstvo, da se ovo kon-štitirna i da već jednom prestane u onoj ob-ćini dosadašnje, nezdravo stanje.

Razprava u Rovinju proti talijanašem iz Gračišća. Nakon zadnjeg saborskog zasje-danja u Poreču boravio je tadašnji narodni zastupnik preč. g. dr. Fran Volarid u pa-zinskome kotaru, te ja tom prigodom posjeti- i svoga prijatelja i sudbrćka župnika u Gra-čičić, veleč. g. Ivana Gabrijelića. U to doba obavio se i izbor občinskoga načelnika u Pa-zinu, te bijaše izabran, kako je poznato, ve-leučeni g. dr. Dinko Trinajstić.

N.znamo, da li je djelovala na talijanaše i šarenjake u Gračišću prisutnost g. Volarica, ili ih je ogorčalo izbor dičnoga g. Trinajstića, ili im je strast i fanatizam što drugo podpa-llilo, toliko stoji, da su neke večeri navalili kamenjem na kuću župnika Gabrijelića, urličuć, psujući i grdeć sve i svakoga, koji ne puše u čikvu pazinskih krmjela. Neki od tih junaka odvuzio se tako daleko, da je sjekirom za-sjekao vrata župnikova stana.

Mirno i čestito poćanstvo one občine i kotara bijaše silno ogorčeno proti onim na-mirnjakom, koji su svoju mržnju i strast na-taj divljački način izkazali proti g. župniku i njegovu gustu.

Izred taj bijaše prijavljen sudu, koji je poveo iztragu proti napadačem. Državno odvjetništvo u Rovinju podiglo je optužbu proti izgređnikom radi javnoga naslija, te su tako morali pred okružni sud u Rovinju. Od tamo javlja nam se, da bijahc optuženi krivimi proglašeni i oduđjeni nekogi na 6, drugi na 10 mjeseci zatvora. Tim je dodaje zadovol-jeno pravici i zakonu, ali pedepsa nije stigla moralno krivce ovoga i svih izgređa u onom kotaru. Oni bace kamen, pak junački sakriju ruku. U ostalom čekamo pobliže vesti o toj razpravi i odsudi od porečko „babo“.

Konstituiranje občinskoga zastupstva u Podgrađu. Od tamo brzojavljaju nam, da je pozvano novoizabrano zastupstvo za sriedu dne 18. t. mj. na sjednicu, na kojoj će se konštituirati t. j. izabrati načelnika i sarjetnika. Bilo sretno!

Izborni sastanak na Nabrežini. Prošie nedjelje održavali su biraći izborni sastanak na Nabrežini, na kojem ih je izvjestio državni zastupnik g. dr. A. Gregorić i to u ime svoje i druga si g. grofa Alberta Coroninica. Biraći sakupilo se mnoštvo iz sjevernog dijela sezanskoga političkoga kotara. Izvješće g. zastupnika popratili sa prisutni biraći živahnim odobravanjem.

G. zastupnik Gregorić dotaknuo se i predstojećih izbora za gorički sabor, preporečiv biraćem sezanskoga kotara, da se složo za muzeve, koji će odlučno zagovarati i braniti prijava Slovenaca u zemaljskom saboru u Go-riki. Preporka ta bijaše posve umjestna, jer se sa stanovite strane nastoji u tom kotaru narušiti slogu i jedinstvo izmedju biraća. Sta-noviti krugovi ido naime za tim, da puk iza-beru u tom kotaru neodlučne muzeve, mlajćane Slovenca, na koje bi se u saboru moglo upli-vati po miloj volji.

Nadamo se, da ta spletko neće uspjeti, ta da će Kraščev i ovaj put osvietlati svoje pošteno lice upravo tim, da izaberu u ze-maljski sabor muzeve, koji se neće po vjetru ravnati, i koji neće ni za dlaku odstupati od narodnoga programa goričkih Slovenaca.

Na predlog odvjatnika g. dra. Gregorina iz Trsta — koji je i taj birać — proglašeni bijahu narodnim kandidati takovi muževi i to odvjatnik g. dr. Otokar Ribarž i posjednik *Vjekoslav Štrekelj*.

Zemaljski izbori u Goričkoj. Prošlog čedna obavili se izbori izbornika ili fiducijara za sve izvanjske občine grofovije Goričko-Gračišće.

Sudeć po uspjehu izbora fiducijara, osje-guran je slovenskoj narodnoj stranci dosadašnji broj zastupnika.

Političko društvo „Sloga“ proglasilo je svoje kandidate i to za izvanjske občine po-ljođelskog kotara tolimuskoga dra. A. Gregorića i Ivana Lapanja; za izvanjske občine okolice goričke Blažo Grču i Ivana Berbuta; za izvanjske občine sezanskoga kotara proglša-ni bijahu na sastanku u nedjelju na Nabre-žini dr. O. Ribarž i Vjek. Štrekelj; za sku-pinu trgova i obrtnih mjesta kandidira „Sloga“ dra. Hinka Tumca. Ostale kandidate proglša-ti će isto drugo naknadno.

Izborni sastanak sazivilje za subotu dne 14. t. mj. u Sezanu državni zastupnik g. dr. Anton Gregorić i njegov zastupnik de bitu u 3 sata po podne u dvorani Guličevoji. Prisustvovati će mu medju ostalim gg. Alfred prof. Coronini i dr. Rojic iz Gorice.

Otvorena mjesta na gospodarskom pokušajišću u Poreču. Ravnateljstvo po-ljođelskog zavoda u Poreču raspisuje na-čejcaj za one mladiće, koji bi htjeli bez-platno učiti se raznim gospodarskim stru-kama na zemaljskom gospodarskom zavodu

u Poreču. Molitelji valja da znadu čitati i pisati (dakako talijanski, jer će naši poljođelci poći kapulu saditi u Pulju), ne smiju imati manje od 15 godina, da su poljođelskoga stalija i da su čvrsta zdravlja za poljođeljski rad.

Molbe treba odaslati do 15. tek. mj. ravnateljstvu poljođelskog zavoda u Po-reču.

Čestitamo veleč. g. Vjekoslavnu Sekyri župe-upravitelju u sv. Nedilji-La-binici. U predzadnjem broju donieli smo vesti iz Kastelira, kojom se je pokaralo župe-upravitelja u sv. Nedilji-Labinici veleč. g. Sekyru, što uvadja u crkvu la-tinsćinu na mjesto dosadašnje slavenščine. Očekivali smo, da će nam postati g. Sekyra izpravak, ili da će nastojati onu po njega nelaskavu vi-st opravdati ili ubla-žiti, ali jok! Mjesto toga — skočili su na njegovu obranu u porečkoj „babi“ naši narodni odpućnici, šarenjaci i poturice, koji po-tvrđjuju našu vest i koji ga hvale, da je učinio kako Bog i crkva za-poviedali!

Dakle iz kuće božje tjerati našu svetinju zapovieda Bog i crkva. g. Sekyro? I Vi na to šutite? Je li moguće, da ste već zaboravili, kojega ste naroda sin i da znate više, kojemu narodu dielate sv. otajstva? Zelite li, da vam zbija čestita-mo na obrani u listu, koji miri vas kao što i nas iz dna lažliberalna duše?

Politički zlotinaš. Ovdražni talijanski listovi javljaju, da bijaše od oružnika uhrabro-u u Grožnju neki „Signor Matteo Commisso“ radi političkoga zločina, koji nemože biti drugo nego plod *djedovske kulture*. Zar ne diča „babo“?

Iz Kastavščine pišu nam dne 6. sep-tembra: Odkada se otvorilo radnje u Opa-tiji i bližnjih mjestih, naša Kastavščina postaje svakim danom nesjegurnijom. Svako malo čuje se za koju provalu ili krađu, tako da nije čovjek ni usried dana više sjeguran. U prijašnja vremena nije tako bilo, zato i je naša Kastavščina došla na liep glas, te su naši ljudi svuda rado pri-mani na djelo. S toga svakomu od-nas mora biti prva skrb, da gledamo očuvati to dobro ime, jer se kaže: bolji je dobar glas, nego zlatan pas. Očuvat ćemo ga tim, ako budemo oblatim na ruku, da se čim prije polovi lopove, koji se klato po naših stranah. To su većinom, kako se znade, tudji. Jdji, koji su k nama došli na radnja, pak buduć im se ne da radić, klato se naokolo i krađu, gdje samo mogu. Županom je sveta dužnost, da svakoga sumnjivoga čovjeka odprava iz svoje žu-panije ili ga prijave zandarmeriji. Smet neka se odstrani, ljecine odpravi. Nu moramo na svoju žalost reći, da je liep broj i domaćih, koji mjesto da delaju, ljecnare se i posjedaju, a kod igre, pušenja i pijanćevanja ipak su uvijek prvi. Ova-kove treba držat bez prestanka na oku, a dobro bi ih malo popitat od kuda oni troše.

Sada u zadnje vrijeme pojavili su se opet tati svojimi griješnim djeli, ali ipak nije im se još na rep stalo.

Ovdje velika suša. Ako se Bog brzo ne smiluje, osuši će nam se grozđje, koje se liepo polegio i tako izgubiti ćemo još i zadnje ufanje. Druge ljetoš je u obće malo. Na skoro ostaj ćemo bez vode.

Iz Medulina pišu nam prijatelj početkom septembra: Biti će tomu nešto više od mje-seć dana, da je odvje izgorjela štala Grye Mikalevića, koji bijaše dostojao osjegurao kod banke „Slavije“. Na prijavu o požaru čimno je odmah iz Ljubljane jedan činovnik u Me-dulinu, pregledao i procienio škodu, te se sa vlastnikom pogodio za for. 307, koje je malo dana zatim od ravnateljstva banke u Ljubljani primio. Erzina i točnost banke u ovom poslu naišla je na svoćca odobravanje.

Prošie godine udario je gram u neku kuću u Pomeru, načiniv dostatno škodu, koju je „Slavija“ namah izplatila. Jedan i drugi čin preporeča banku „Sla-viju“ našemu pućanstvu, koje bi moralo osje-gurati sav posjed, koj bi mu mogao požar uništiti.

Za grad Pulu osjegurava kod „Slavije“ poznati naš rodoljub g. Grum, a za okolice, napose za Medulin, ovdražni domoljub i trg-ovac g. Jakob Kirac. Kad već spomenuo njegovo ime, to javljamo ujedno našemu puku na Poljsćini, da može dobiti kod g. Kirca krasni koleđar „Danica“ za g. 1896, po 25 novč. više pu-štarinu. Njehna naša kuća u Istri nebi smjela biti bez toga u istinu krasnoga koleđara. Tko pošalje odbornu družtva sv. Jorčina u Zagrabu i krouu dobiti će uz „Danicu“ i ostale knjige, koje će rebeno družtvo za tućudu godinu izdati.

Gospodo svetoinici i učitelji, ne zabora-vite na to upozoriti one one, koji znadu čitati i koji mogu i krouu žrtvovati.

Visokomu c. kr. pokrajinskom škol-skomu viedu u Istri. Dne 29. kolovoza 1895.

sof, a lovranska škola da je najbolja škola va celoj Istri. Ki bi to veroval, moral bi mislet, da su naša deca sami filozofi. Ja neću niš reč, nego samo oči vam dat ov list, koga je jedna lovranska mat prijev iz Ameriko od svojega sina, ki je vlih svršil škola i šal navigat:

Cara ma Ma!

Mi ze Smerka, nova Giorca. Mi go visto molti leverini, ma Basti mento faceva puli to plavat e giadrit, vali Jera Grandi mi me veniva za vanka hitit ma Despenser me dava Rakija. Giero in Spital, per che me se ga fato Una zanoltita in tel pije e me se ga fato an che Divo meso narast, e jero da dutor e me ga cala, e no go piju Nien te. Go Cromptado cunal che pačuha, te man daro. di si Ghe a suseda Marija, ke frane se ga fato ma in livo odo. Incerada messe ga fa to prospuit. Le skornje me ze bone, ma ghe fero Meter pol Poplat. Sal Basti Mentio go trovado molti Bokezi, poi i me se fa rugat ke mon se parlar ne taljan na krovato. Boch, odio, saluto nona e noni.

Firmu vam neću povedat, zač ga nebi već Valcich pustil na nijedan brod. Zaneto.

Književnost.

Pjesme Josipa Pagliaruzzi-Krilana.
Deset je godina minulo, odkako je u prijatnom Kobardu u Gorickoj izpraćen na vječni počinak daroviti mladi pjesnik — Krilan, koji je bio postao ljubimac slovenskoga čitajućega občinstva. Njegove ljubavne lirске pjesme, iste tako romane i balade, odavale su velik talenat, koji je mnogo obćivao svojemu narodu. Ali: „Slovenac nema sreća; što mu daše, hitro mu opet otme vrijeme! — izpunilo se je i ovdja. I on je nenadano za svjom braćom otišao u grob. Sva je Slovenija oplakivala gubitak ovoga mladoga svojega ljubimca. — Glavni nasljednik, g. Antun Klodić vitez Sabladski izdao je g. 1887 prvi svezak Krilanovih pjesama, što ih je slovenski narod s oduševljenjem pozdravio. Očekivao se je i drugi i treći svezak, ali ih nismo dočekali. Sad ćemo ih ipak dobiti. „Goriška tiskarna“ A. Gabrščekka prekupila je od glavnoga nasljednika sve spise, što će ih izdati u poznatoj „Slovenskoj knjižnici“. Svi su spisi proračunani na neko pet svezaka, četiri pjesmana i jedan proze; pjesme će izići u dva odijeljena svezka, a proza u jednom, koji će ujedno donijeti životopis i sliku pokojnoga pjesnika, ljubimca gorickih Slovenaca. Na taj će se način dobivati cijeli Krilan za 75 novč., dočim je samo prvi svezak stajao 1 for. Tako će se Krilanovi spisi najbolje razširiti — i to će biti najljepša proslava desetgodišnjice njegove smrti.

Upozorujemo, da će uz tu cijenu dobiti knjige predplatnici „Slovenske knjižnice“, i da će biti o knjižarama skuplje. Zato se preporučuje svim imućnijim rodoljubima, da podupiru ovo književno poduzeće, koje je sasvim jeftino, naime s poštarinom samo 15 novč. za svaki svezak. Dosada je izišlo 41 svezak. Izlazi o spomenutoj tiskarni 15. dana svakoga mjeseca.

Listina uredništva.

Gosp. x+y u z. Vaš „izpravak“ ne možemo vratiti, jer nije ni po formi ni po sadržaju onim, što bi imao biti po §. 13. zakona od 17. decembra 1862. br. 6., na što se i Vi pozivajete. Nepojmljivo nam je, kako dodjete Vi na misao nešto izpraviti, promda u onoj vie-ti neima ni spomena o Vam! Na taj način mogli bi se svi Vaši subodnari priglasiti sa „izpravak“. Ali zašto — prijatelju — neizpravljate ono najvažnije najesto u vie-ti t. j. gđno šurovanje Vašeg istomišljenika sa najljucim našim narodnim protivnikom? Nije moguće, da Vi ono izdajstvo odobravate. Jedini taj korak Vašeg štićenika morao bi Vas za sva vremena — dok se nepokaje i nepoboljša — odvratiti od njega. Kaš biste htjeli slušati naš prijateljski varjet, ostarili biste na ciedulu osobe, koje se družu i bratime s onima, koji nam svim rade o glavi. Znajite ho, da i najsigurnije oružje ne obrani smrdna diela, koja su kod svih naroda najjeftinim načinom ožigosana. Zdravo!

Nekomu iz Keršana. U petak stiglo nam je iz Keršana nefrankirano pismo, za koje je bilo platiti glob; pismo smo vratili, a to dajemo do znanja dotičnomu piscu pisma.

Listina uprave.

Gosp. J. K. u M. U koju svrhu poslaste nam for. 1.50? pisma neima.
Gosp. A. S. na R. Primili smo za Vas i g. Ž. K. predplatu za tekuću godinu.
Gosp. J. Č. u Št. Dne 4. januara 1894. poslali ste 2 for., koje ubiliježimo za godinu 1892.; dne 3. marča 1895. opet 2 for., koje upisamo za 1898., a sada dne 10. septembra 2 for. na račun god. 1894. i tako preostaje još za tekuću godinu, 2 for. i 10 centi.

Oglas.

Službu liečnika za občine Podgrad, Materija i Jelšane ovim se raspisuje. Uvjeti su na uvid kod podpisanoga odbora, gdje valja uložiti molbe do 22. t. mj. 1895.

Zdravstveni odbor združenih občina.

Podgrad, dne 1. septembra 1895.

Predsjednik:
Jenko.

Razpis natječaja.

Usljed zaključka občinskoga zastupstva na Voloskom od 14. augusta t. g. otvara se natječaj na mjesto občinskoga tajnika za mjestnu občinu Volosko-Opatija. Plaća spojena sa tom službom ustanovljena je na 700 for. godišnjih, izplatljivih u postecipatnih jednakah mjesečnih obrocih.

Molitelji imadu najkasnije do 20. t. mj. podneti podpisanomu svojoj molbe obložene izkazom dosadanjeg službovanja, podpunog poznavanja u govoru i pismu jezika hrvatskoga, talijanskoga i njemačkoga, ter drugim eventualnim preporučnim spisi.

Glavarstvo občine

Volosko 1. septembra 1895.

Načelnik:

Dr. A. Stanger v. r.

Jeffine! Jeffine! Jeffine!
Plameniti rakovi
kustini, širovim nožkama, živi, jamstvom franko poš. pouzajem kao poš. pošiljke:
120 kom. Za julu . . . 2 for. — nvrč.
90 „ Srednji Tf. . . . 3 „ 50 „
60 „ Ogrumni Tf. . . . 3 „ 50 „
50 „ Hochsolo . . . 4 „ 25 „
40 „ najveći kao Humernu . . . 5 „ — „
200 „ Satzkröb. za razplod . . . 2 „ — „
Er. Müller, Buczacz,
Nr. 448. Galicija.

Perje od guske bijelo ko snieg, meško, novo, fino otrebjeno funta M. 2 20, neotrebjeno M. 1 40 franko i prosto od carine, razpošilje
Er. Müller, Buczacz,
Nr. 448. Galicija.

Aite & Zadnik-Trst

Via Nuova na uglu S. Lazaro, preporučuju sl. občinstvu svoju trgovinu manufakturinom robom. Na skladištu nalazi se posve nova roba, kako za ženske, tako za mužkarce i djecu. Veliki izbor platna, pamuka, rublja, rubaca vunenih i svilnatih. Velika zalaha svih potrebah za šivalje i krojače. U zalihu nalaze se takođerj vrpce svakojake boje, te se dobivaju i hrvatsko-slovenske trobojnice. Napose se preporučuju cieni gg. učiteljicam u mjestu i okolici za sve školske potrebština ručnoga rada. Uzorci se šalju na zahtjev franko. Govori se hrvatski i slovenski.

Jakob Štrukelj, Trst

ulica Caserma br. 16, ulaz Piazza Caserma
(naproti velikoj kasarni).

Prodaje po nevjerovatno niskim cijenam svakovratne i engleske dvokolice (Bicykle). Zastopstvo dvokolice „A. Adler“ iz tronojke H. Kleyer, Frankfurt i „Viktoria Cycle Work“

Wolverhampton (Englezka). 3-50
Dvokolice „A. Adler“ svietkoga su glasa uporabljiva se kod njemačke vojske. Jamci se za svako kolo 12 mjeseci, tko neznna voziti, nauči se ga bezplatno.
Pošilja se u pokrajine i na sve kraje.

3 zlate 15 srebrnih koka 12 zlatnih in 12 srebrnih diploma

KWIZDE

Kornobarčari redilni prašek za živino.
Dietiško sredstvo za konje, rogata živali in ovce. Rabi se nad 40 let v mnogih blevih, kadar žirina nima teka, ako slabo prebavja, da se poboljša mleko in pomošni mleko pri kravak.
Cena: 1/2 škatljici 70 nč. 1/4 škatljici 35 nč.

Glavna zaloga **Kreis Apothek** Kornbarurg pri Dnaju.

Dobiva se u vseh lekarnah in trgovinah u mirodijam u Avstro-Ogerski.

U LJEKARNI EDE TOMAJA

u Zagrebu, Ilica broj 12

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekotji obće prokušani i vrlo koristini, osobito preporuke vredni liekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, reumatizmu, kalamja i trganja u kostih, ukocenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križcah, vostonom pogancu, probadanju, avakovrstnim nazebam. — Ciena 80 nvrč.

Sladka voda za ka-alj ili breh i za psra, kojim se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teško disanje, promuklost u grlu, sijahlost. — Ciena 80 nvrč.

Pojačeni željezoviti sirup dječije proti slabosti, bjedosti, škrofaloznosti, podubuhlosti, djetinjoj križavosti, ženskim bolestim, slabokrnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom običuje krv i zlatenaca, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblačkava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetro, odklanja se bol u žilici, želudacne grčeve, žutica, groznica ili žucnica, razvija iji grinja u trbulu. Tko ovu toli korisno djelujuću švedsku flakturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, jelesnu snagu i zapričiti razne bolesti. — Ciena flašici a naputkom 50 nvrč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objučivanje želudca i probavo, kada blago nećo rado žderati, pa se napuljuje. Krave daraju od zjega više i boljega mlička, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom omotu 45 nvrč.

Švajcerske pilnlce, najjeftinije sredstvo za čišćenje i smazanje želuca ili stomaka i crieva, za otvaranje, proti apkečlaji, navali krvi u glavu i naza, tromosti ili težini. — Ciena škatljici 70 nvrč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti koštenoj žilji, sprženim, natrgnutim žilam, ukocenosti i oteklini posle težoga napora, za objučivanje i okrepljivanje žila i živaca. — Jedna flaša 80 nvrč.

Antiseptična voda za usta i zube snuđuje se zubi od kvarenja, zapričuju i ublažuje zubobolja, utvrđuju meso oko zubi, razvrižavaju usta, uklanja nečistoću venj. — 1 flaša 60 nvrč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da sieđe kose poerne, fine sapune, praške za gospodje, sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljaju.

Spužve za umivanje, kefice za zube.
Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povoje za rane, pojase, kirurške sprave.
Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, franczezkoga Cognaca.
Zaliha mineralnih voda.
Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete.
Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.